

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny,
ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy
(druk nr 1086)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedłożona Senatowi ustawa o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy została uchwalona przez Sejm w dniu 20 stycznia 2011 r. Jej zasadniczym celem jest:

- wykonanie obowiązku wdrożenia decyzji ramowej Rady 2008/675/WSiSW z dnia 24 lipca 2008 r. w sprawie uwzględniania w nowym postępowaniu karnym wyroków skazujących zapadłych w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz
- przyjęcie, że sąd polski orzekający w przedmiocie odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania (ENA) wydanego w celu wykonania wobec osoby ściganej kary pozbawienia wolności (lub środka polegającego na pozbawieniu wolności) będzie miał obowiązek określenia kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego, a także określenia wymiaru kary, w wypadkach, gdy orzeczona kara lub środek przekraczają górną granicę ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie polskiej za dane przestępstwo.

Nowelizacja Kodeksu karnego, wynika w całości z implementacji decyzji ramowej 2008/675/WSiSW.

Jak podniesiono w 1, 5 i 6 motywie podjęcia decyzji ramowej, jednym z głównych celów Unii Europejskiej jest stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Służy temu rozwój współpracy w sprawach karnych, zaś podstawową rolę w tym zakresie odgrywa zasada, zgodnie z którą wyrok skazujący zapadły w innych krajach członkowskich powinien w danym państwie członkowskim wiązać się ze skutkami

równoważnymi skutkom wynikającym z wyroków skazujących wydanych przez sądy danego państwa. Celem podjęcia decyzji ramowej było uwzględnianie zapadłych wyroków skazujących innych państw UE, w nowych postępowaniach karnych, toczących się przeciw tej samej osobie lecz o inny czyn, na etapie postępowania przygotowawczego, sądowego i wykonawczego.

Uwzględnienie orzeczenia skazującego zapadłego w innym państwie członkowskim Unii nie jest równoznaczne z procedurą uznawania i nie ma na celu wykonania wyroku. Skutkiem uwzględnienia będzie jednak konieczność zastosowania przepisów Kodeksu karnego wiążących ze skazaniem określone skutki prawne. Będzie ono rzutować na zastosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych, kwalifikacji prawnej, rodzaju i wymiaru kary, w szczególności na ustalenia związane ze sposobem życia przed popełnieniem przestępstwa (art. 53 k.k.), powrotem do przestępstwa (art. 64 § 1 i 2 k.k.), przesłanką warunkowego umorzenia postępowania karnego (art. 66 § 1 k.k.) lub podjęciem warunkowo umorzonego postępowania (art. 68 § 1 i 2 k.k.).

W art. 3 ust. 3 decyzji ramowej wyłączono możliwość uwzględnienia wyroku skazującego, gdyby miało to prowadzić do jego naruszenia, uchylecia lub rewizji ze strony państwa prowadzącego kolejne postępowanie.

Ustawodawca przyjął, że skoro wyrok łączny jest nowym wyrokiem skazującym, a więc orzeczeniem rozstrzygającym w kwestii kary to objęcie kary orzeczonej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej wyrokiem łącznym prowadziłoby do naruszenia orzeczenia zagranicznego i byłoby sprzeczne z art. 3 ust. 3 decyzji ramowej. Stąd nowy art. 92a k.k. wyłącza możliwość objęcia wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych państwach członkowskich UE.

Z tego samego zakazu (zawartego w art. 3 ust. 3 decyzji ramowej) wynika zmiana polegająca na dodaniu art. 107a, który stanowi, że zatarcie skazania następuje zgodnie z prawem państwa, w którym skazanie nastąpiło.

Najważniejszym przepisem zawartym w części nowelizującej Kodeks karny jest dodany art. 114a, który nakazuje uwzględnianie w postępowaniu karnym prawomocnych orzeczeń skazujących sądów właściwych w sprawach karnych, zapadłych wobec tej samej osoby w innym państwie członkowskim EU.

Przepisy art. 114a określają także zamknięty katalog sytuacji, w których uprzednie skazanie nie będzie mogło być uwzględniane przez sąd polski. Są to przypadki gdy:

- 1) skazanie nastąpiło za czyn, który nie stanowi przestępstwa według prawa polskiego,
- 2) orzeczono rodzaj kary nieznaną ustawie polskiej,

- 3) sprawca nie podlegałby karze według prawa polskiego,
- 4) uwzględnienie prowadziło do uchylecia lub zmiany tego orzeczenia,
- 5) zachodzi uzasadniona obawa, że uwzględnienie prowadziło do naruszenia wolności i praw osoby skazanej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej,
- 6) zgodnie z informacją uzyskaną z rejestru karnego lub od sądu państwa obcego, przestępstwo, którego dotyczy orzeczenie, podlega w państwie, w którym skazanie nastąpiło, darowaniu na mocy abolicji lub ułaskawienia,
- 7) uzyskane informacje są niewystarczające dla uwzględnienia orzeczenia.

W związku z określeniem przesłanek uwzględniania orzeczeń zagranicznych w art. 114a, uzupełniony został przepis art. 20 § 2 Kodeksu karnego skarbowego, poprzez zamieszczenie w jego treści odwołania do cytowanego przepisu.

Nowelizacja przepisu art. 607s § 4 Kodeksu postępowania karnego wynika z faktu dostrzeżenia przez ustawodawcę zróżnicowania sytuacji prawnej osób skazanych za granicą w zależności od tego, czy zostali oni przekazani do kraju na podstawie przepisów implementujących decyzję ramową Rady Unii Europejskiej w sprawie ENA, czy też wydani zostali na podstawie Konwencji Rady Europy o przekazywaniu osób skazanych i zastosowano wobec nich reguły zawarte w treści art. 114 § 4 Kodeksu karnego. Zgodnie z tym przepisem sąd określa według polskiego prawa kwalifikację prawną czynu oraz podlegającą wykonaniu karę lub inny środek przewidziany w tej ustawie, zaś podstawę określenia kary lub środka podlegającego wykonaniu stanowi wyrok wydany przez sąd państwa obcego oraz m. in. kara grożąca za taki czyn w polskim prawie, z uwzględnieniem różnic na korzyść skazanego (procedura ograniczonej adaptacji).

Obowiązujący przepis art. 607s § 4 stanowi, że sąd związany jest wymiarem orzeczonej kary. Tak sformułowany przepis nie pozwalał zatem na zastosowanie procedury ograniczonej adaptacji w przypadku osób przekazywanych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania i powodował wykonywanie kary w wysokości nieznannej polskiej ustawie. Nowe brzmienie przepisu zakłada, że sąd polski dokona obligatoryjnie dostosowania wymiaru kary orzeczonej przez sąd państwa obcego w taki sposób, by nie przekraczała ona maksymalnego wymiaru kary przewidzianego za podobne przestępstwo w prawie krajowym.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona przez Sejm w efekcie rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy –Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3597).

Pierwsze czytanie projektu miało miejsce na 79. posiedzeniu Sejmu w dniu 2 grudnia 2010 r. Projekt ustawy został przesłany do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Komisja podjęła uchwałę o skierowaniu projektu do podkomisji nadzwyczajnej. Podkomisja przyjęła sprawozdanie w dniu 4 stycznia 2011 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka w dniu 11 stycznia 2011 r. przyjęła projekt ustawy wraz z poprawkami, z których najważniejsze polegały na doprecyzowaniu podstaw nieuznawania w polskim postępowaniu karnym wyroków skazujących wydanych w innych państwach Unii Europejskiej, wskazanych w art. 114a pkt 5-7 Kodeksu karnego.

Drugie czytanie projektu ustawy miało miejsce na 82. posiedzeniu Sejmu, w dniu 19 stycznia 2011 r. Wobec niewniesienia poprawek, Sejm przystąpił niezwłocznie do III czytania. Ustawa została uchwalona na tym samym 83. posiedzeniu Sejmu w dniu 20 stycznia 2011 r.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator